

Sygn. akt III AUa 401/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Iwona Łuka-Kliszcz (spr.)
Sędziowie:	SSA Maria Szaroma SSA Jadwiga Radzikowska
Protokolant:	st.sekr.sądowy Dorota Stankowicz

po rozpoznaniu w dniu 22 października 2013 r. w Krakowie

sprawy z wniosku **M. M.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w K.**

o emeryturę

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K.

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie VII Wydziału Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 18 stycznia 2013 r. sygn. akt VII U 15/12

I. o d d a l a apelację;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. na rzecz wnioskodawcy M. M. kwotę 120 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

sygn. akt III AUa 401/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 stycznia 2013 r., sygn. akt VII U 15/12 Sąd Okręgowy w Krakowie VII Wydział Ubezpieczeń Społecznych w punkcie 1. zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. z dnia 4 listopada 2011 r. w ten sposób, że przyznał **M. M.** emeryturę od dnia 8 września 2011 r., zaś w punkcie 2. zasądził od ZUS Oddział w K. na rzecz wnioskodawcy kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił, że zaskarżoną przez **M. M.** decyzją z dnia 4 listopada 2011 r. organ rentowy odmówił przyznania emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, uzasadniając to tym, że według stanu na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca nie udowodnił co najmniej 25 lat okresów składkowych

i nieskładkowych, a jedynie okres 19 lat, 3 miesięcy i 6 dni, na co składa się: 18 lat, 8 miesięcy i 29 dni okresów składkowych w czasie: od 11.05.1971 r. - 16.01.1972 r. ((...) Zakłady (...)), 17.02.1972 r. - 20.05.1972 r. (K. w M.), 16.10.1974 r. - 16.07.1992 r. i 27.02.1992 r. - 12.08.1992 r. (Spółdzielnia (...)w M.), 6 miesięcy i 7 dni okresów nieskładkowych w czasie: 17.07.1992 r. - 26.07.1992 r. oraz 13.08.1992 r. - 8.02.1993 r., wskazując też, że okresy pracy w K. (10.09.1967 r. do 10.05.1971 r., od 17.01.1972 r. do 16.02.1972 r. i od 21.05.1972 r. do 15.10.1974 r.) były już rozpatrywane przez organ rentowy i nie zostały uwzględnione. W 2001 r. złożył już wniosek o doliczenie do stażu pracy okresu zatrudnienia w K. w M. od 10 września 1967 r. do 15 października 1974 r. (dołączył zeznania świadków), a decyzją z dnia 22 października 2001 r. organ rentowy odmówił doliczenia do stażu pracy w/w okresu. Wnioskodawca ponowił wniosek w 2004 r. i ponownie Zakład wydał w tym zakresie decyzję odmowną - z dnia 6 grudnia 2004 r.

Z ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy wynika też, że M. M., ur. (...), ukończył 7 klasową szkołę podstawową (następnie uczęszczał do Szkoły (...) w L.), nie odbywał zasadniczej służby wojskowej. Ojciec wnioskodawcy J. M., zam. (...), był właścicielem gospodarstwa rolnego o powierzchni 3,93 ha (ujawniony w rejestrze gruntowym założonym 30 grudnia 1961 r.). Rodzice wnioskodawcy utrzymywali się z pracy w rolnictwie. W gospodarstwie były uprawiane zboża, buraki, tytoń, hodowano też inwentarz żywy: świny, krowy, koń, drób. Rodzeństwo wnioskodawcy – brat (ur. (...)) i siostra (ur. (...)) po zawarciu związków małżeńskich wyprowadzili się z domu rodzinnego. Wnioskodawca „od najmłodszych lat” pracował w gospodarstwie ojca, a następnie gospodarstwo to odziedziczył. Od dnia 16 października 1974 r. wnioskodawca rozpoczął pracę w Spółdzielni (...)w M.. Na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca udokumentował co najmniej 15 – letni staż pracy w warunkach szczególnych. Wnioskodawca nie pozostaje w zatrudnieniu i nie jest członkiem OFE. M. M. od 9 lutego 1993 r. pobiera rentę, obecnie z tytułu częściowej niezdolności do pracy).

W powyższym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie i wskazał, że spór dotyczył tego, czy wnioskodawca według stanu na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się co najmniej 25 - letnim okresem składkowym i nieskładkowym zgodnie z art. 184 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Co prawda w ocenie Sądu brak jest podstaw do przyjęcia, że w okresie od 10 września 1967 r. do 15 października 1974 r. wnioskodawca pracował jako kierowca ciągnika w K.w M., albowiem świadectwo pracy nie zostało wydane zgodnie z treścią art. 97 k.p., a zatem nie może stanowić dowodu w niniejszym postępowaniu, zaś zeznania świadków: S. C., J. S. są zbyt ogólne, natomiast zeznania J. D. są mało wiarygodne z uwagi na wiek świadka, to Sąd Okręgowy odwołał się do przepisu art. 10 ust. 1 pkt 3 cytowanej ustawy, zgodnie z którym przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56 , jak okresy składkowe przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia. W ocenie Sądu Okręgowego przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało jednoznacznie, że wnioskodawca pracował w gospodarstwie rolnym ojca, zatem okres od ukończenia 16 roku życia tj. od 8 września 1967r. do dnia 10 maja 1971 r., od dnia 17 stycznia 1972. do dnia 16 lutego 1972 r. oraz od dnia 21 maja 1972 r. do dnia 15 października 1974 r. i okres ten może zostać uwzględniony jako uzupełniający okres składkowy, wystarczający do uzupełnienia brakującego stażu składkowego i nieskładkowego w ilości 25 lat. W związku z powyższym Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca spełnił wszystkie przesłanki prawa do emerytury na zasadzie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, co implikuje konieczność zmiany zaskarżonej decyzji.

Powyższy wyrok zaskarżył **apelacją** Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. i zarzucił sprzeczność istotnych ustaleń Sądu I instancji z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, a w oparciu o ten zarzut wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu apelujący wywodził, że ustalenia Sądu I instancji są sprzeczne z twierdzeniami samego wnioskodawcy, a na podstawie zeznań świadków również nie można ustalić faktu wykonywania przez wnioskodawcę w spornym okresie pracy w wymiarze znaczącym dla funkcjonowania gospodarstwa rolnego, ponieważ z materiału dowodowego wynika jedynie świadczenia przez niego doraźnej pomocy w wykonywaniu przez rodziców prac związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego. Ponadto apelujący podniósł, że kwestia wykonywania pracy

w gospodarstwie rolnym rodziców nie była przedmiotem postępowania przed organem rentowym.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd I instancji trafnie uznał, że wnioskodawca M. M. spełnił wszystkie przesłanki prawa do emerytury. Z uwagi na to, że wnioskodawca jest ubezpieczonym urodzonym w (...) r., Sąd I instancji prawidłowo odwołał się do przepisu art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.), zgodnie z którym warunkami nabycia prawa do emerytury są, w przypadku ubezpieczonego będącego mężczyzną, osiągnięcie wieku 60 lat, wykazanie według stanu na dzień 1 stycznia 1999 r. okresu składkowego i nieskładkowego wynoszącego co najmniej 25 lat,

w tym okresu pracy w warunkach szczególnych liczącego co najmniej 15 lat oraz dodatkowo nieprzystąpienie do OFE i rozwiązanie stosunku pracy w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem (ten ostatni warunek znajduje zastosowanie w stanie prawnym obowiązującym do dnia 31 grudnia 2012 r.).

W okolicznościach rozpoznawanej sprawy spór dotyczył wyłącznie kwestii legitymowania się przez wnioskodawcę okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym co najmniej 25 lat, a na podkreślenie zasługuje, że organ rentowy uznał za udowodnione okresy składkowe i nieskładkowe liczące łącznie 19 lat, 3 miesiące i 6 dni.

Mimo więc tego, iż apelacja trafnie zarzuciła, że postępowanie dowodowe przeprowadzone przed Sądem I instancji koncentrowało się wokół kwestii możliwości zaliczenia do stażu ubezpieczeniowego okresu od 10 września 1967 r. do 15 października 1974 r. jako okresu pracy wK. w M. na stanowisku kierowcy ciągnika, jednak powyższe nie przekreśla możliwości odwołania się do treści art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak uczynił to ostatecznie Sąd I instancji. Powołany przepis art. 10 ust. 1 pkt. 3 statuuje, że przy ustalaniu prawa do emerytury możliwe jest uwzględnienie przypadających przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresów pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Wbrew jednak stanowisku apelacji odwołanie się do art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalno – rentowej nie oznacza wykroczenia poza zakres postępowania

w niniejszej sprawie. Trzeba mieć na względzie, że w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego, jej treść wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu pracy i ubezpieczeń społecznych (patrz: postanowienie SN z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99 OSNP 2000/15/601). Zaskarżona decyzja z dnia

4 listopada 2011 r. została wydana przez organ rentowy po rozpoznaniu wniosku M. M. z dnia 25 sierpnia 2011 r. o przyznanie emerytury, zatem kontrola legalności i prawidłowości tej decyzji wymagała sprawdzenia w postępowaniu przed sądem ubezpieczeń społecznych, czy wnioskodawca spełnił przesłanki prawa do emerytury, które w rozpoznawanej sprawie określone zostały przez ustawodawcę

w art. 184 ustawy emerytalno – rentowej. Zatem w istocie rzeczy przedmiotem niniejszego postępowania jest kwestia przysługiwania prawa do emerytury, a skoro kwestionowane było przez organ rentowy legitymowanie się wymaganym okresem składkowym i nieskładkowym, to nie budzi wątpliwości możliwość rozważenia zastosowania art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalno – rentowej, który pozwala na uzupełnienie okresów składkowych i nieskładkowych potrzebnych do nabycia prawa do emerytury.

Z uwagi na fakt, że wnioskodawca urodził się (...)r., słusznie Sąd I instancji wziął pod uwagę, jako okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu 16 roku życia, okres przypadający począwszy od dnia 8 września 1967 r. Ze zgromadzonego przez Sąd I instancji materiału dowodowego wynika, że rodzice wnioskodawcy dysponowali gospodarstwem rolnym o powierzchni 3,93 ha, utrzymując w tym gospodarstwie różne uprawy i hodując zwierzęta. Rodzeństwo wnioskodawcy po zawarciu związków małżeńskich wyprowadziło się od rodziców, zaś wnioskodawca „od najmłodszych lat” pracował w gospodarstwie rolnym rodziców. Sąd I instancji nie odniósł się jednak do całej

zawartości akt organu rentowego, w szczególności należy mieć tutaj na uwadze akta rentowe, dotyczące wypłacanego ubezpieczonemu świadczenia w postaci renty z tytułu niezdolności do pracy. W dniu 22 grudnia 1992 r. M. M. składając wniosek o przyznanie renty

z tytułu niezdolności do pracy, dołączył kwestionariusz dotyczący okresów zatrudnienia i już w treści tego kwestionariusza wnioskodawca powołał się na wykonywanie pracy w gospodarstwie rolnym rodziców, co miało przypadać okresie od 1969 r. do 1974 r. Ponadto przedłożone zostało wówczas zaświadczenie Urzędu Gminy K. L.z dnia 18 grudnia 1992 r., w którym podano, że w latach 1969 – 1974 wnioskodawca pracował w gospodarstwie rolnym rodziców. Kwestia wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym rodziców jakkolwiek nie znalazła odzwierciedlenia w treści decyzji z dnia 10 marca 1993 r. o przyznaniu renty inwalidzkiej według trzeciej grupy inwalidów, to w decyzji z dnia 27 stycznia 2004 r. przeliczającej rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy organ rentowy wyraźnie wskazał, że do ustalenia wysokości świadczenia uwzględnił 7 lat pracy

w gospodarstwie rolnym, z czego do uzupełnienia okresu brakującego do pełnych 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych uwzględniono 6 lat i 10 miesięcy pracy

w gospodarstwie rolnym. Wynika więc z tego, że wykonywanie przez wnioskodawcę pracy w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu 16 roku życia było uwzględnione przez organ rentowy w związku z pobieraniem przez wnioskodawcę renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. Nie znajduje więc żadnego racjonalnego uzasadnienia sytuacja, w której obecnie przedmiotowy okres uzupełniający wynikający z art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalno – rentowej nie miałby zostać uwzględniony w związku z ubieganiem się przez wnioskodawcę

o przyznanie innego świadczenia z ubezpieczenia społecznego, tj. emerytury na zasadzie art. 184 ustawy emerytalno – rentowej.

Reasumując stwierdzić należy, że uwzględnione przez organ rentowy okresy składkowe i nieskładkowe w ilości 19 lat, 3 miesięcy i 6 dni, powiększone o okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu 16 roku życia (tj. po 8 września 1967 r.) w zakresie niezbędnym do legitymowania się co najmniej 25 – letnim okresem składkowym i nieskładkowym, czynią zadość przesłance z art. 184 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a w konsekwencji wnioskodawca spełnia wszystkie przesłanki prawa do emerytury.

Mając powyższe rozważania na uwadze Sąd Apelacyjny uznał, że apelacja jest bezzasadna, dlatego też orzekł jak w sentencji na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na zasadzie art. 98 k.p.c.

i art. 99 k.p.c. w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490 j.t.).